

Rt. Szatmár

lyvet, csontszirt,
ikenőcsöt, gép-
sontot, száraz
és olvasztott

yezés

Rózsika

salonját

L-utca 3.

helyezte át

NTAMRÓL
TEM!

aktár. Sportka-
gújabb modellek

ADTER

forieci 2. szám

szsz

SZ J.

ortcikkek
ra

erdinand 77.
vina 4 szám.

öndöt
i divatövet
abdát
döt

zési forrás!

MUL

GYAR

Str. Avram Iancu
tca 3

töt
áron vesz!

disztárgyakat
dóknak

an: Tacámul Cluj

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában

Egész évre — — 620
Félévre — — 320
Negyedévre — — 170
Egy hónapra — — 60
Egy szám ára, pályaud-
varon és vidéken is, 3 lej
Bukarestben — 3.50

Csehszlovákiában

Egy hónapra — 20 ck
Egy szám — 1.20 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 110. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5683. Tamuz 21. — 1923. július 5. Csütörtök

Megvonták az összes zsidó középiskoláktól a nyilvánossági jogot

Három ezer zsidó gyermek iskola nélkül

A mindenható liberális uralom háboru utáni harmadik esztendejében megérték végre ezt is. Nem lepleztük fájdalmas megdöbbenésünket, az elkeseredés szavait sem fojtjuk magunkba, bár ami történt, nem érkezett a meglepetés szenzációjával. A mai kormány vak és elnyomó politikájának következetes továbbfolytatása ez, a határt nem ismerő, gyűlölködő sovínizmus újabb kirohanása egy népi és vallási kisebbség féltveörzött és verejtékkel szerzett kincse ellen. Jól ismertük ezt a szellemet, hiszen állandóan damokleszként éreztük magunk fölött lebegni, de mégis bizakodtunk, hogy becsületes, tiszta törekvéseink és lojális magatartásunk előtt meg fog torpanni a türelmetlenség lesújtó ökle. Csalódtunk. Ez a rendszer nem kegyelmez senkinek és semminek, ami nem az ő képméretére van teremtve és nem szolgálja szolgál behódolással az ő önző érdekeit, amelyeket következetesen összetéveszt az állam és a román nemzet érdekeivel.

A mostani intézkedés megkoronázása a kormány kisebbségellenes iskolapolitikájának. Egyetlen tollvonással a zsidó diákok ezreit fosztja meg az iskolától és a tanulási lehetőségtől. A kultuszminiszter szeptember elseji érvénnyel megvonta az összes erdélyi zsidó középiskoláktól a nyilvánossági jogot, ami azt jelenti, hogy ezek az iskolák ezentúl nem állíthatnak ki államérvényes bizonyítványokat. A kormány határozatát egy szűkszavú cinikus rendelet hozta a kolozsvári Tarbut-gimnázium igazgatóságának tudomására. A rendelet szóról szóra így hangzik:

Dir. Reg. al Invatamentului Cluj.

3996—1923. szám.

Igazgató Ur!

Van szerencsém tudomására hozni Önnek, hogy a közoktatásügyi miniszter ur 53762. számú 1923. június 28-án kelt rendeletével az Önök liceumától 1923. szeptember elseji kelettel megvonta a nyilvánossági jogot.

Együttal kilátásba helyezi a miniszter ur azt is, hogy a jövőben az Önök liceumában az előadás nyelve csak a román lehet, a magyar tannyelvet pedig teljesen ki kell küszöbölniök.

Traian Antonescu
inspector general

Ime a halálos ítélet a zsidóság nehéz küzdelmekkel és nagy áldozatokkal teremtett iskolái fölött, amely nemcsak érthetetlen szigorúságával különbözik minden itélettől, de abban is, hogy nincs mellette indoklás. A kormány egyszerűen tudomásul adja a tényt, anélkül, hogy egy szóval is megokolná, miért e kiszámíthatatlan hatású kulturkivégzés. Értesülésünk szerint a nagyváradi és temesvári zsidó gimnáziumok igazgatósága egyidejűleg hasonló tartalmu rendeletet kapott. Milyen bűn terheli e zsidó iskolák lelkét, hogy a kormány a legsúlyosabb büntetést méri rájuk? Minden előzetes vizsgálat, vád és pörbefogás nélkül hozta meg a miniszter a szörnyű ítéletet és még azt sem tartotta szükségesnek közölni, milyen szempontok vezették, milyen államérdek követelte meg, hogy ilyen súlyos csapást mérjen egy egész népi kisebbség kulturális életére.

A kormány kolozsvári hivatalos lapja ujjongva jelenti be a miniszteri döntést és azal indokolja azt meg, hogy a zsidó középiskolákban a magyar irredentizmus szellemére nevelték az ifjúságot s a tanítás nyelve, a fi-

gyelmeztetések ellenére is, magyar volt. Nem először hangoztatja ezt a nyilvánvaló valótlan-ságot a kormánylap, nem egyszer cáfoltuk meg tényekkel és bizonyítottuk be, mennyire nevetéses, rosszindulatú és koholt ez a vád. Nem tartjuk szükségesnek most újra elismertetni mindezt, hiszen a zsidó iskolákat ellen-örző közoktatásügyi hatóságok a legnagyobb elismerés hangján nyilatkoztak mindenkor az iskolák megbízható és becsületes szelleméről.

A rendelkezés indokait nem is ebben kell keresni. Három zsidó középiskola van Erdélyben és a tannyelv tekintetében mindhárom, ha más más módon is, igyekezett megfelelni a kormány kívánásainak. A nagyváradi zsidó gimnázium még nem nyilatkozott, milyen tanítási nyelvre fog áttérni. A temesvári a román választotta, a kolozsvári Tarbut-iskolák pedig a hébert. A nyelvi szempontok tehát semmiképp sem vezethették a kormányt, hiszen a rendelkezés mindhárom iskolát egyformán sújtja. Nem, nem ebben rejlik e kulturbotrány rugója. A liberális kormány határozott zsidóellenes politikája nyilatkozott meg újra, amely a zsidó ifjúság etől teljes el akarja zárni a tanulás és kulturális fejlődés lehetőségét. Csak meg kell figyelni a tanügyi hatóságok sorozatos intézkedéseit, nyomban nyilvánvaló lesz e tendencia valósága. A napokban jelent meg a miniszteri rendelet, amely megtiltja, hogy az állami iskolákban zsidó diákoknak felmentést adjanak a szombati írás alól és kötelezi őket, hogy a legnagyobb ünnepeken is látogassák az előadásokat. Ezzel az intézkedéssel ugyszólván elzárták az ifjúság elől az állami középiskolák kapuit. A többi felekezetek iskoláitól, amelyek alatt szintén inog a talaj, ugyancsak eltiltották a zsidó ifjúságot. És most a zsidó iskolát is elveszik a zsidó ifjúságtól. Most már egyetlen iskola sincs, ahova tanulni küldjük gyermekeinket. Mi mást akarhat a kormány, hanem azt, hogy a zsidó ifjúságnak teljességgel lehetlenné tegye az iskolázást, a művelődést.

Kerülő utakon, politikai fondorlatokkal igyekezik a kormány rejtett célját megvalósítani. Frivol játékot üzött eddig egy milliós kisebbség becsületes szándékaiból. A Tarbut-iskolák megnyitásuk idején hét évi átmeneti időt kaptak a kormánytól, amely alatt el kell dönteniök, melyik tannyelvet választják. A hét évből alig telt el három s bár a Tarbut már ilyen rövid idő alatt áttért a héber nyelvre, s bár a kormánynak semmi igazságos jogcíme nincs beleavatkozni az iskola fejlődésébe, mégis megszületett a rendelet. Iskoláinkhoz nap-nap után intézték a legképtelenebb rendelkezéseket. Mindegyiknek eleget tettünk, mert hiszen ettől függött az iskola léte. Amikor már nem tudtak többet kívánni, a kormány egyszerűen kettévágta a gordiusi csomót: megvonta a nyilvánossági jogot. Hasztalan keressünk más magyarázatot, csak egyetlen egy van: a liberális kormány tradicionális antiszemitizmusa.

Ilyen szellemben azonban nem lehet országot kormányozni és nem lehet helyreállítani a lelkek békéjét. Ezek az intézkedések a nyugtalanság üszkét dobják a polgárok közé és alapjában rendítik meg az ország külföldi hitelét. Az iskolagyilkoló miniszteri intézkedés nem maradhat érvényben. A román nemzet becsülete követeli ezt meg, amely hitet tett Gyulafehérváron a szabadság és népjogok mellett.

A gyermekeik sorsáért aggódó szülőket pedig megnyugtadjuk. Az erdélyi zsidóság nem fog belenyugodni, hogy egyetlen tollvonással megvabolják legegységesebb jogaitól. A zsidóság nem adja oda verejtékkel szerzett iskoláit s nem engedi ifjúsága elől elzárni a kultúra kapuit. Meg fogjuk győzni a kormányt, hogy ez az intézkedés nem szolgálja a román nemzet ügyét és nem járul haszon belőle a román kultúrára sem. Appellálni fogunk minden becsületes ember lelkiismeretére, aki csak él Romániában. Fel fogjuk tární e tömeges kulturgyilkosság minden borzalmát és emberi méltóságot sértő kiméletlenségét. De ha azt fogjuk látni, hogy Romániában elaludt a lelkiismeret és nincsenek többé becsületes emberek, vagy ha vannak, a hatalom birtokosai elfojtják szavukat, akkor fel fogjuk rázni Európát, a művelt nyugatot, hogy szorongatásunkban segítségünkre jöjjön és megakadályozza a kultúránk ellen készülő merényletet. Erős a bizalmunk, hogy erre nem kerül a sor.

Hat évet kell hallgatni az orvostanhallgatóknak

Három félévre szorították le az anatómiai oktatást. Versenyvizsgát kell tenni a gyakornokoknak

(Kolozsvár, július 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az orvoskari tanártestület mai kari ülésén autonómájára való hivatkozással jelentős változtatásokat eszközölt az orvosképzés programjában. Eszerint az eddigi öt év helyett

hat évfolyama lesz az orvosi fakultásnak.

A hallgatók tanulmányi ideje tulajdonképpen nem hosszabbodik meg, mert az eddigi

gyakorlati évet eltörlük,

illetve a kéthónapos nyári tanulmányi szünetekre aprózzák fel. Minden tanulmányi év végén két hónapot töltenek a hallgatók kórházban.

Emellett a reform mellett még egy igen fontos újítást léptetett életbe a kari ülés. Dr. Titu Vasiliu kórbontani tanár indítványt nyújtott be, amelyben javasolja, hogy az eddig két évre terjedő leíró és tájbontani előadásokat másfél évre szorítsák le és csak egyik tárgy legyen szigorlati tárgy.

Vasiliu professzor indítványát azzal indokolta, hogy az orvosképzés szempontjából a gyakorlati oktatás fontosabb a hosszúra nyújtott elméleti kurzusoknál. Az eddigi rendszer szerint az orvosi fakultás két első évét az anatómiai oktatás foglalta le.

Az első évben kizárólag leíróbontant hallgattak a növendékek, a második évben pedig tájbontant és élettant. Mindkét anatómiai tárgy, a leíró és tájbontant is, kötelező szigorlati tárgy volt.

Dr. Papilian anatómiai és dr. Negru radiológiai professzor Vasiliu tanár indítványára ellen foglaltak állást. Papilian és Negru tanárok kifejtették, hogy az anatómia az orvosi tudomány alapja, rendszeres orvosképzés rendszeres anatómiai kiképzés nélkül nem képzelhető el.

A különböző egyetemen használatban lévő tantervek szerint mindenütt egyöntetűen négy félévre terjed az anatómiai oktatás. Éppen ezért az anatómiai oktatás a kolozsvári egyetemen sem csonkítható meg egy félévvel. Végül is a kari ülés Vasiliu tanár indítványát fogadta el. A tehermentesített negyedik félévben tájbontant helyett biokémiát adnak majd elő.

A kari ülés ezután az egyetemi gyakornokok kérdését rendezte. Eszerint a megújított gyakornoki állásokra versenyvizsgát írnak ki

és csak a versenyvizsgán megfelelt gyakornokok nevezhetők ki tanársegédnek. Az egyes szakokon négy-négy fizetéses gyakornoki állást rendszeresítenek, mégpedig két internistát és két externistát.

Olcso vizum és utazási kedvezmény a karlsbadi kongresszusra utazóknak

(Kolozsvár, július 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A cionista világszervezet karlsbadi irodái kirendeltsége teljes erővel készíti elő a tizenharmadik világszervezet adminisztratív részét. A szervezett előkészítésre annál is inkább szükség van, mert az augusztusi kongresszusra előreláthatólag sokkal több résztvevő és vendég fog a föld minden tájáról egybeseregleni, mint két év előtt. A két év előtti cionista világszervezeten körülbelül tízezer vendég jelent meg. Ha ehhez hozzávesszük, hogy az idén mutatkozó jelekből sokkal nagyobb látogatottságra lehet számítani, akkor fogalmat alkothatunk arról az adminisztratív munkáról, melyet a kongresszusi iroda végez az előkészítéssel.

A kongresszusi iroda legújabbán a következő hivatalos értesítést adta ki:

Olcso vizum

A csehszlovák külügyminisztérium utasította összes külügyi képviselőit, követségeit és konzulátusait, hogy a cionista világszervezetre utazók közül a kevésbé vagyonszűkeket a vizumot féláron, esetleg negyedáron, a teljesen vagyontalanok részére pedig díjtalanul állítsák ki. A teljesen vagyontalanok közé számíthatnak az ifjúsági résztvevők. Az így kiállított vizumok hatheti csehszlovák tartózkodásra érvényesek. A kedvezményes vizumokat a kongresszusi iroda által kiállított igazolvány alapján szolgáltatják ki az illetékes hivatalok. Ezeket a kongresszusi igazolványokat az egyes országos szervezetek központjai, nálunk az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári központja adja ki.

Utazási kedvezmény

A cseh külügyminisztérium utasításával egyidejűleg a csehszlovák vasutügyi minisztérium is rendeletet bocsátott ki, melynek értelmében a külföldről érkező hivatalos kongresszusrésztvevők a államvasutak összes direkt vonalain a határ bármely pontjától Karlsbadig és onnan vissza, az összes vasuti osztályokban harmincháromszázalékos árkedvezményben részesülnek. Az expressz és luxusvonatok az árkedvezményből ki vannak véve. A külföldi kongresszusrésztvevők, amennyiben igényt tartanak erre az árkedvezményre, kötelesek a határállomáson, illetve a visszautazásuk alkalmával Karlsbadban a jegypénztárnál a névre kiállított kongresszusi igazolványt felmutatni.

Az igazolványokat az idevonatkozó cseh törvény értelmében kétkoronás, egykoronás, illetve félkoronás bélyeggel kell felülbélyegezni, aszerint, amint első, második vagy harmadik osztályon kíván az illető utazni.

Pótdelegátusok

Pótdelegátusok, amennyiben nem helyettesítettek tényleg valamely rendes delegátust, nem tarthatnak igényt a kongresszusterembe való beocsátására. Ezek privát kongresszusi látogatónak számíthatnak és a tárgyalásokra csak akkor becsátatnak be, ha rendes belépőjegyet váltottak.

A kongresszusi iroda megrendelésre minden kongresszusi látogató részére (delegátusok, vendégek, újságírók, hivatalnokok stb.) gondoskodik megfelelő lakásról. A lakásra való igényt legkésőbb július 20-ig kell a kongresszusi irodának bejelenteni.

Görögország és Lengyelország a kisantantban

Belgrád, július 4. A kisantant színajai konferenciáját július 20-ikára tűzték ki. A konferencián szóba kerül Görögországnak és Lengyelországnak a kisantantba való belépésének ügye is.

Mussolini követelése

Róma, július 4. Mussolini az európai konszolidáció érdekében a következő követeléseket állította fel:

1. A jóvátételi probléma összevonása a szövetségközi adóságokkal.
2. Messzemenő moratórium Németországnak.
3. Végleges jóvátételi összeg megállapítása.
4. Racionális fizetési feltételek.
5. Az általános gazdasági válság rendezése.
6. Franciaország ruhrvidéki imperialista szándékainak feladása.

Poincaré engedett

A londoni francia nagykövet átadta Poincaré választát Curzon kérdőívére. Curzon a válasz hatása alatt kijelentette, nem kezd külön tárgyalást Németországgal. Az angol kormány ma foglalkozik részletesen a válaszjegyzékkel Franciaország nélkül.

(London, július 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angol kormány többszöri erőfeszítésére tegnap végre megérkezett Poincaré válasza arra a részletes kérdőívre, amelyet Curzon külügyminiszter a német jóvátételi kérdésében elért körülbelül két héttel a francia kormányhoz intézett. A választat Saint Aulaire londoni francia nagykövet kedden délelőtt adta át Curzonnak. A külügyminiszter, miután a választat áttekintette, kijelentette a nagykövetnek, hogy az angol kormány ezeketán nem szándékozik Németországgal külön tárgyalni. A válaszból részletes jelentést még nem adtak ki, hivatalos szövege ismeretlen. Curzon nyilatkozatából azonban arra következtetnek, hogy Poincaré engedett. A válasz részletes megtárgyalása valószínűleg még ma megtörténik. Egyelőre nem lehet tudni, vajjon az angol kormány teljes egészében magáévá teszi-e, vagy csak részleteiben fogadja-e el. Párisi távirat szerint ott az a vélemény, hogy a válaszjegyzék enyhíteni fogja a két állam között kieleződött ellentétet. Angol hivatalos körök most már kizártnak tartják, hogy Anglia bármilyen lépéseket tegyen

Franciaország nélkül.

A duisburgi halottak temetése

Duisburgi, június 4. A hönfeldi hid felrobbantását az egész német sajtó elítéli. A legtöbb lap közenséges gonoszteretnek tartja merényletet, amelynek a passzív ellánálláshoz semmi köze és amelyet a Ruhr-lakosság visszautasít. A robbanás áldozatainak holttestei, brüsszeli jelentés szerint kedden reggel érkeztek meg a belga fővárosba. A pályaudvaron óriási tömeg gyűlt össze. Az áldozatok hozzátartozói között tragikus jelenetek játszódtak le. A gyászmenet Brüsszel legfőbb utcáin vonult végig. Az összes üzletek be voltak zárva.

A pápa a duisburgi merénylet után levelet intézett Gasparri bíboroshoz, amelyben őszinte sajnálatának ad kifejezést a megszállt területen folyó szabotázs felett, amely passzív ellenállás ürügye alatt véres bűntettekbe ragadtatja magát, ép akkor, amikor a pápa megkísérli a kiegyenlítést. A pápa felhatalmazta Gasparri államtitkárt, intervénáljon a német kormánynál, hogy az ilyen merényletek megszüntjenek.

Németországban reakciós államcsíny készül

Sztrájkhaláltek az összes fém munkások

Berlin, július 4. Szerdán délelőtt Németország összes fém munkásai proklamálták az általános sztrájkot. A munkások közül már senki nem ment be az üzemekbe dolgozni. Valamennyi vasipari gyár áll. A munkások szakszervezete a bíróság döntését egyhangulag elvetette. A sztrájk nagy izgalmat idézett elő. Az izgatottságot fokozza a „Germania” című lapnak az az egyidejű jelentése, amely szerint a jobboldali pártok szélső elemei összeesküvést szőnek a köztársaság ellen és az államcsíny a legközelebbi időre várható. A lap szigorú intézkedéseket követel.

Koblenz, július 4. A koblenz-mainzi alagutban egy bomba felrobbant. A vizsgálat

megállapította, hogy az alagutba két bombát állítottak be azzal a céllal, hogy az ott áthaladó katonavonatot levegőberöpítsék. Ezek közül csak az egyik robbant fel jelentéktelen kárral. A hatóságok megtették a megtorló intézkedéseket.

Törökország nem enged

Róma, július 4. Hír szerint Kemál pasa egy izgatott minisztertanács után táviratot intézett Izmed pasához, amelyben közli, hogy a török kormány nem enged a szelvényfizetések kérdésében, mert a francia delegátus kívánságainak teljesítése Törökországra nézve gazdasági öngyilkosságot jelentene.

Ujabb letartóztatások az utalványpanama ügyében

Közismert nagyvárad kereskedők neveit hamisították az utalványok alá. Freiburger négyszázezer lejt kauciót ajánlott fel szabadonbocsátása ellenében

(Nagyvárad, július 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Freiburger-féle nagyszabású postalványhamisítási panamára még nem sikerült teljes világosságot deríteni. A nagyvárad rendőrség vasárnap óta állandó megfeszített erővel dolgozik, hogy összeállítsa a bűnügy adatait. Érdekes, hogy Freiburger ma négyszázezer lejt ajánlott fel kaucióként arra az esetre, ha szabadon bocsátják. A rendőrség bekérte a négyszázezer lejt és lefoglalta a posta kára egy részének biztosítékául. Freiburger természetesen nem bocsátották szabadlábra.

Egy év óta üzik a csalást

A vizsgálat megállapította, hogy Freiburger már a múlt évben kezdte meg sorozatos csalásait. A múlt év december havában többször vett fel pénzt hamisított postalványra egy nemlétező Weisz Jenő Szaecvai-utcai lakos nevére. Megállapítást nyert az is, hogy ez a nemlétező Weisz Jenő a bejelentőhivatal iratai között szerepelt és hogy bejelentőlapját a rendőrség egyik megtévedt tisztviselője csempészte be. A vizsgálat során terhelő adatok merültek fel Szücs József volt rendőrségi őrök ellen és Sassu Juon temesvári forgalmi tiszt ellen. A rendőrség mindkettőjüket letartóztatta.

Kiderült az is, hogy a bünszövetkezetnek egész Erdély és Bánátra kiterjedő hálózata volt, majdnem minden nagyobb városban cinkosuk volt, aki segítségükre volt a panamáknban. A közeli napokban számos letartóztatás várható.

Közismert kereskedőket kompromittáltak a hamisítók

Érdekes, hogy Freiburgerék a hamis utalványokat több közismert nagyvárad kereskedő nevére hamisították. A bejelentőhivatal megvesztegetett tisztviselői ezekre a nevekre hamis igazoló iratokat állítottak ki, amelyek segítségével Freibur-

gerék a pénzt felvették.

Az aradi rendőrség, amely nem volt tisztában a nagyvárad viszonyokkal, a nagyvárad rendőrségtől kérte a hamis postalvány címzettjeiként szereplő nagyvárad kereskedők letartóztatását.

A nagyvárad rendőrség nyomozása során azonban kiderült a kereskedők teljes ártatlansága és beigazolást nyert, hogy a bünszövetkezet visszaélt a kereskedők nevével. Ezek után természetesen meg is szüntették ellenük az eljárást.

Nagy occassio

Harisnyák, keztyűk, kötött kabátok eredeti gyári árban árusítatnak

SPORT

kötött-szövött druházban, Cluj
Cal. Reg. Ferdinand 16.
Állami hivatalnokoknak külön engedmény

Leszállított árak

Mégis csak CZINK fest, tisztít vegyileg legszebben, legolcsóbban Cluj

Ujabb áldozatok vannak a vintileancai halálvonatnak

Nyolcvanhét halott és százötven sebesült. Letartóztatták a bűnös tisztviselőket. Közös sírba temetik az áldozatokat. Kártérítést kapnak a hozzátartozók

Mosoiu miniszter elhárítja a felelősséget és kötelező halesethiztosítást ígér

(Bukarest, július 4. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Vintileanca eddig ismeretlen, jelentéktelen kis vasútállomás, de tegnap óta vértől hirtelen híres a neve és évtizedekre a Borzalom és Rémület megszemélyesítőjeként idegezte be magát valónkba. Vintileanca a vér, ahol halált aratott a vasut, de Vintileanca a vád, mert a csafatokba rongyolt emberhullák dombja, a halállal vívódók utolsó kinnal teli sóhajtásai és a hozzátartozók szívfacsaró sikoltásai megállítják kiáltanak és kiömlött vérükkel átkozzák meg azt a rendszert, amely vonatainak állandó kíséretjével szerződtette a Halált. A szerencsétlenség méretei még mára sem bontakoztak ki teljességgel.

Az állomás személyzete a bűnös

A vizsgálat vezetésével megbízott Negulici, Cantunari, Halmu és Nicolescu vasutigazgatók ma visszaérkeztek Bukarestbe és jelentést tettek a vizsgálat eredményéről. A hivatalos vizsgálat megállapította, hogy szerencsétlenség előidézésében az állomás személyzete a bűnös. Főbűn terheli Paun váltóórt, aki a katasztrófa zűrzavarában megszökött és nyomaveszett. Letartóztatták Tudose Gheorghe forgalmi tisztet és Dragoiu állomásfőnököt, aki engedély nélkül hagyta el az állomást és így közvetett része van a katasztrófában.

Hivatalos jelentés szerint a halottak száma hatvan, a sebesültek pedig százöt.

A halottak száma azonban óráról-órára nő, a romok még igen sok hullát borítanak. A bukaresti Coltea kórházba szállított sebesültek közül

ma hárman meghaltak.

Hozzávetőleges számítás szerint a katasztrófa eddig

nyolcvanhét halottat és százötven sebesültet szedett áldozatul.

Halálraktár...

A sebesülteket a segélyvonatok részben a ploestii, részben a bukaresti kórházakba szállították. Az állomás két rozoga raktárhelyiségét szuronyos katonák őrzik. Bent a raktárban az áldozatok holttestei borulnak egymásra megbékélten. Eddig

hatven halott lakója van a raktárnak.

Halálraktár, mondják a messze falvakról összedűlt gyászolók.

Az áldozatok temetése ma délután lesz a vintileancai temetőben. Vintileancaba több ezer rokon és hozzátartozó érkezett, akik leírhatatlan jelenetek között agnoszkálják hozzátartozóikat. Ploestiből és Buzauból katonai különítmények adják meg a végtisztességét a szerencsétlenül jártaknak, akiket külön koporsókban temetnek egy közös sírba. A kormány és a CFR. vezérigazgatósága is elküldik képviselőiket a gyászszertartáshoz, amelynél az egész vidék papsága közreműködik.

Kártérítést ígér a minisztertanács

Ma reggel minisztertanács volt, amelyen Mosoiu tábornok közlekedésügyi miniszter és Franasovics belügyi államtitkár beszámoltak a katasztrófáról. A minisztertanács elhatározta, hogy Bratianu miniszterelnök Anghelescu és Mosoiu miniszterekkel ma meglátogatják a sebesülteket és a kormány nevében biztosítják őket teljes kártérítésről.

Mosoiu tábornokot megbizta a minisztertanács, hogy a legszigorúbban folytassa le a vizsgálatot és gondoskodjék a bűnösök súlyos büntetéséről.

Mosoiu miniszter nyilatkozik a katasztrófáról

Mosoiu tábornok közlekedésügyi miniszter a katasztrófáról így nyilatkozott egy fővárosi lap munkatársa előtt:

— Megrendülve és megdermedve állok a katasztrófa hírére, nem is tudom, mit mondjak. A közlekedésügyi minisztérium is tanácstalanul

áll. Hiszen ha egy híd megsemmisülése oka egy szerencsétlenségnek, akkor elrendeljük az összes hidak szigorú felülvizsgálatát és megerősítését. Ha a talpfák korhadtsága vagy más ilyen körülmény okoz egy ilyen szerencsétlenséget, intézkedhetünk az összes talpfák gyors kicseréléséről, az alapépítmény megerősítéséről.

— Nagyon könnyű dolgot minden szerencsétlenségért a vasuti vezérigazgatót vagy a közlekedésügyi minisztert okolni.

Hát mi felelősek vagyunk minden váltókezelő, fékező vagy tisztviselő hanyagságáért?

Nagyon sok dolgra kell gondot fordítanunk. Elsősorban a személy- és tehervonatok forgalmának nagyobbítását követelték tőlünk, mert az utazókönység kényelme megkívánta, a gazdasági élet pedig megkövetelte ezt. Uj mozdonyokat, uj kocsiakat kellett rendelnünk, a régiakat nagyobb arányban helyreállítanunk.

— S ha mindez rendben van, akkor is okozhat szerencsétlenséget, mint a jelen esetben is,

a bűnös gondtalanság.

Rendkívül fontos probléma, amely bennünket állandóan foglalkoztat, a CFR. személyzetének erkölcsi újjáteremtése, visszatérés a régi fegyelemez, a kötelesség- és felelősségérzethez és a lelkiismeretes szolgálathoz. Hiszen a jelen esetben is egy váltókezelőtől függött utasok sorsainak az élete.

— Állandó feladatunkat képezi a CFR. személyzetének kellő előkészítése. Egyik tanfolyam követi a másikat, forgalmi, vontatási, pályafentartási alkalmazottak számára, minden egyes kerületi igazgatóságnál. Sőt Aradon egy felsőbb vasuti tisztképző iskolát létesítettünk. Nem vethetik tehát a szemünkre, hogy csak egyik irányban dolgozunk és a másik irányban elhanyagoljuk teendőinket. Minden alkalommal tudatában vagyunk annak, mi a feladatunk, mik a szükségletek és mik a megfelelő intézkedések.

— S ime egyszerre jö egy ilyen rettenetes katasztrófa, annyi szerencsétlen halottal és sebesülten.

— Az áldozatok hozzátartozóit a CFR. természetesen

kártalanítani fogja,

ehhez szó sem fér. De ebből az alkalomból is rá kell mutatnom arra, mily fontos volna az utasok élet- és balesetbiztosítása. Javasoltam már a pénzügyminiszternek, fogadjuk el egy biztosítótársaság ajánlatát erre vonatkozólag. Sürgősen meg kell oldanunk ezt a kérdést, mert a terhek, melyek az ilyen katasztrófák folytán az államra nehezednek, súlyosan latba jönnek és a vasuti költségvetést alaposan megterhelik.

Nem balesetbiztosítással kell elejét venni a katasztrófának

Mosoiu miniszter nyilatkozata egyáltalában nem alkalmas a kedélyek megnyugtatóására és nem járul hozzá a vasut felelős tényezői iránti bizalom visszaszerzéséhez. A miniszter azt mondja, valahányszor rozoga a híd okozza a szerencsétlenséget, felülvizsgálják a hidakat, valahányszor korhad talpfák miatt pusztul el százak élete, kicserélik a talpfákat. Miért várja meg a miniszter még százszámra freckelje be pirosa a korhad talpfákat az embervér? És míg a rozoga hidak iverse emberhus csafatokat aggat a zuhanó vonat? A gondoskodásnak előbb kell történnie.

Azt mondja továbbá Mosoiu: Nem vagyunk felelősek minden váltókezelő vagy tisztviselő hanyagságáért. Ki felelős akkor azért, hogy súlyos és felelősségteljes szolgálatra hozzá nem értő embereket alkalmaznak?

— Kártalanítani fogjuk az áldozatok hozzátartozóit — mondja Mosoiu. Ez annyira elemi kötelessége az államnak, hogy nem szorul miniszteri szóra. Az apákat, a fiúkat, a feleségeket és férjeket nem tudja visszaadni az állam és olcsó kegyelemkenyér, akár mennyi pénzzel is fizet az elpusztult életkért.

Az állam kára fáj Mosoiu miniszternek és

kötelező balesetbiztosítással akarja elejét venni az állam további károsodásának. Nem ez az út! A kötelező balesetbiztosítás nem csökkentheti a balesetek számát. A vasut adminisztrációja gyökéres átszervezésre szorul. El kell boosítani az odanemvaló tisztviselőket és kezelő személyzetet, ezt kívánja az ország tekintélye és mindnyájunk élete.

PALESZTINA-MUNKA

Balfouria

Egy darab Amerika — Palesztinában

A múlt év november másodikán, a Balfour-deklaráció ötödik évfordulóján, egy új kolónia alapkövét rakták le Palesztinában. Ennek az új zsidó falunak története egészen elít a többi kolónia történetétől. Ezen a napon a több ezer amerikai vállalkozó magában foglaló American Zion Commonwealth, csupa amerikai leleményességű vezetőkkel az élén, megvalósította régi álmát. Nagyon praktikus álom volt ez: kolóniát építeni az ősi országban, olyan gyarmatot, amelynek minden tulajdonsága meglegyen, hogy magához vonzzon minden férfit és nőt, akik megszokták az amerikai-nyugateurópai életet. A munkálatok metodusai és rendszerei, a különböző feladatok keresztülvitele, amelyek a kolónia létesítésével voltak kapcsolatban, szintén oly modernek voltak és a legtudományosabban megalapozottak, hogy a kolónia mintaképe lehet minden újabb alapításnak Palesztinában.

Az amerikai cionista közösséget, amely az új kolóniát megszínálta, George A. Rosenblatt alakította meg Newyorkban, olyan tervezettel, hogy ezer amerikai zsidónak megadták a lehetőséget előnyös feltételek mellett való földvásárlásra Palesztinában. Ennek a testületnek főelve a földspekuláció megakadályozása. A vásárlók egyetlen föltétele pedig az volt, hogy a területen sajátmaguk telepedhessenek csak le, vagy pedig hozzátartozóik kapjanak ott lakóhelyet.

Salomon Joe Weinstein előkelő amerikai kereskedő a Commonwealth elnöke, az igazgatóságban is csupa elismerten kitűnő üzletembernek vannak. Az ő tervezésük alapján keletkezett Balfouria. Az amerikai kolóniának százötven farmháza, több városi épülete van. A falu dombtetőn épült, egy tizenháromezer dunamnyi sikterület centrumában. Minden telepésnek öt dunamja van a kolóniában, a háza és gazdaság megvan mindenkinek a háza és gazdaság melléképületei. A földet zöldségtermeléssel és gyümölcsfákkal használják ki.

Balfouria az első kolónia, melynek modern vízcsatornázata lesz. Minden gyarmatos házában vízvezetékét szerelnék föl és a kertek öntözéséhez szükséges készüléket. Az építkezési munkálatok háromszáznál több embert foglalkoztatnak. Modern amerikai gépek dolgoznak a vízvezeték kiépítésén. Kis ideiglenes vasutat rögtönöztek az afulei állomástól Balfouriaig, hogy a Haifából érkező különböző épületanyagok szállítását megkönnyítsék.

Az első kolonisták harminckét család, mindegyiknek nyolc évi gyakorlata van a mezőgazdaságban. Most ideiglenes lakásokban laknak, félnapig szántanak, azután résztvesznek lakóházaik építésében. A házak előreláthatólag még júliusban megépülnek. S amikor az első lakhelyek tető alá jutnak, a Commonwealth azonnal újabb farmházakat kezd építeni.

Balfouria a termékeny Jezreel-völgyben fekszik, határa ideális mezőgazdasági föld. Vonaton könnyen juthatni onnan Haifába, mert a damaszkuszi vasútvonalhoz közel van. Közvetlen szomszédságában van Tel-Adasz, az erdélyi zsidók kolóniája, amelynek ugyanolyan kedvező föltételei vannak, mint Balfouriaé. Az amerikai kolónia hatalmas iramu fejlődés okvetlenül hatással lesz az erdélyi falura is, amelynek egyik égető problémája a víz. Balfouria ezt a kérdést úgy oldotta meg, hogy egyben megcáfolta a Palesztina vizinségéről koholt híreszteléseket. A köztudat eddig az volt, hogy ennek az országrésznek egyetlen természetes vízforrása sincs egy jelentéktelen patak kivételével, amelynek negyvenezer dunamot kellett volna ellátnia vízzel. Az amerikai kolónia építése előtt többen fölvetették a kéri-

divére. Német-nyezekkel
temetése
ldi hid fel-
téli. A leg-
tartja
liánálláshoz
osság vissza-
holttesteit,
eggel érkez-
ályaudvaron
zatok hozzá-
tszódtak le.
páin vonult
zárva.
után leve-
amelyben
a megszállt
hely passzív
ttekre ragad-
pápa meg-
felhatalmazta
on a német
nyletek meg-

két bombát
az ott át-
pítsék. Ezek
jelentéktelen
megtorló in-

nyed
Kemál pasa
viratot intézett
y a török kor-
kérdésében,
ak teljesítése
ongyilkosságot

gyében
egyszázezer lej

nem volt tisztá-
agyváradi rend-
y címzettjeiként
rtóztatását.
yomozása során
és ártatlansága
övetkezőt viz-
után természet-
eljárás.

ssio

re-
tatnak

RT

n, Cluj
16.

árak
an Cluj

dést: lehet-e modern kolóniát építeni vízben szegény területen? És alig pár méterrel a föld felszíne alatt feltucat forrásra bukkantak az építkezők. Az egyes forrásokat most kibővítik rendszeres vízművekké, amelyek fél-millió köbméter vizet szolgáltatnak naponta.

Balfouriat nem azért hívják amerikai kolóniának, mert csak amerikaiak fogják lakni, hanem mert amerikai vállalkozás. A tudományos és részleteiben is aprólékosan, előrelátóan megalkotott tervezet amerikai módszerei újabb

és újabb megkönnyítésekről gondoskodnak a termelés fokozására és az egész kolónia számára. Az eddigi kolóniák története hősi tettekről mesél, a pionírek szenvedéseiről és áldozatairól. Ez a romantika hiányzik az amerikai kolóniánál, amely levonta a régi és meddő kúszelmek tanulságait és a Commonwealth vezetői vegetáló falvak helyett modern mezővárosokat alapítottak és ezzel egy darab Amerikát hoztak át Palesztinába.

A kiscgazdák is Bethlen lemondását követelik

Beavatkozás-e egy ország belügyébe, ha kormányával nem állanak szóba. Újabb éles támadások a nemzetgyűlésen. „Inkább a kormány kapituláljon, mint a nemzet!”

(Budapest, július 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar nemzetgyűlés keddi ülésén folytatták az indemnitási vitát. Ezalkalommal ismét olyan hangok hallatszottak, amelyek a kormány politikai magatartása miatt bizalmatlanságukat fejezték ki Bethlennel szemben.

Shakács Andor negyvennyolcas kiscgazdaképvisele volt egyik legélesebb bírálója a kormány külpolitikájának.

— A nemzetgyűlésnek mintegy hatvanhatvanöt tagja már régóta óhajt közeledést teremteni Jugoszláviával és Csehszlovákiával — mondotta Shakács. A szkuptsina elnökének meghívására el akartunk menni Belgrádba. Már a program is ki volt dolgozva. Belgrádban ünnepélyesen fogadtak volna bennünket, a hajóállomásra már kitzűzték a magyar lobogót, ünnepélyekre készültek, amikor az utolsó pillanatban politikai okokból utazásunk meghiúsult. Abban az időben a kisantant államai még nem szövetkeztek ellenünk fegyveresen, meg lehetett volna teremteni velük a jó barátságot. Amit azóta a kormány Prágában és Belgrádban is megpróbált, de sikertelenül, akkoriban hazaárulásnak minősítették.

Shakács Andor ezután azt fejtegeti, vajjon beavatkozást jelent-e Magyarország belügyébe, ha a szomszédállamok ezzel a magyar kormánnyal nem állanak szóba, hanem csak más kormánnyal hajlandók tárgyalni.

— Nekem az a véleményem — fejezte be beszédét Shakács — ez nem beavatkozás. A kormány úgy külpolitikailag, mint pénzügyileg, a legutóbbi kölcsönkereséssel, sikertelenséget sikertelenségre halmozott. Követelem, hagyja el helyét! (Óriási zaj, a baloldal helyesl, a jobboldal Shakács ellen tüntet.)

Rassay Károly a következő felszólaló.

— Megállapítom, nem használtuk ki a kisantant érdekelletéit. Pedig a külpolitikai orientációnak ez lett volna az egyetlen észszerű útja. Ha a szomszédállamok között fennálló differen-

Judet zokog

A párisi hazaárulási per első napja. Három ország érdekelte Judet a világháborúban: Anglia, Svájc és Olaszország. Azért járt Svájcban, mert értesült, hogy Németország Svájcban keresztül készül felvonulni Franciaország ellen.

Páris, július 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A hazaárulással vádolt párisi lapszerkesztő, Judet ügyében hétfőn kezdődött meg a tárgyalás. A vád képviselőjének hosszabb beszéde után, amelyben Judet terhére rótt cselekményeket ismertette, Judet áll fel és megkezdi védőbeszédét. Mindenekelőtt kifejti azt az álláspontját, amelyet a világháború folyamán tanusított.

— Három ország érdekelte a világháború folyamán, — mondotta Judet — Anglia, Olaszország és Svájc. Anglia azért, mert világháborúmat jelentett, Olaszország a Vatikán miatt és Svájc azért, mert akkoriban sokat beszéltek arról a lehetőségről, hogy Németország Svájcban keresztül fog felvonulni Franciaország ellen.

Judet legelőször is Svájc szerepére tér ki. — Svájc az az ország, amely berendezkedettsége folytán minden politikust kell hogy érdekeljen. Többiben alkalmam volt a svájci szövetségtanács két tagjával, Hoffmannal és Schulthessel beszélnem. Az a vélemény alakult

ciákat a magunk hasznára tudtuk volna fordítani, egész más eredményeket értünk volna el.

Rassay ezután rátér a híressé vált Masaryk-deklarációra, Bethlen nyilatkozatára, a cseh kormány közleményeire, amelyekből Magyarország lakossága megtudta, hogy az utódállamokkal való tárgyalás egyrészt a magyar belpolitikai viszonyok, másrészt a Bethlen-kormány túlzott kivánságai miatt szakadtak meg.

— Amit a belpolitika terén szemünkre vetettek, az mindenesetre rendkívül súlyos vád a kormány ellen. Normális körülmények között az ilyen vádak a diplomáciai összeköttetés megszakítására vezettek volna. Masaryk nyilatkozatát enyhíti az a körülmény, hogy további tárgyalásokra hajlandóan mutatkozik. Mégis kijelentem, ha a magyar nemzet ezekért a vádakért elégtételeit nem kap, a kormánynak le kell mondania.

Inkább Bethlen kapituláljon, mint a nemzet.

Rassay ezután kitér Magyarország szociális helyzetére.

— Gazdasági életünk — ugymond — napról-napra romlik. Munkából ma már ebben az országban nem lehet megélni. És sajnálatos, de jegyezzük meg, állami tisztviselőink is ma már nem a munkájukból élnek.

Barabás Samu: Eladják a butorait!

Rassay: Így van ez a szellemi és ipari munkásságnál egyaránt.

Fábián Béla: Ha gyors segítség nem érkezik, eljutunk az államcsődhöz.

Rassay: Magyarország az egyetlen állam, amely még internálótábor tart fenn. Zalaegerszegen száznegyven jugoszláv alattvaló van. A vádak csak ezeknek a hibáknak a reparálásával lehet felelni. A Kovács-testvérek ekrazitos puccskísérlete mögött hatalmas titkos szervezetek állnak. Követelem a kormánytól, járjon el ezekkel a szervezetekkel szemben a legerélyesebben! Az indemnitást nem fogadom el.

Ismét óriási zaj támad, az elnök felfüggeszti az ülést és a költségvetési vita folytatását szerdára halasztja.

ki bennem, hogy Svájcot meg kell szereznünk a magunk számára. Az Eclairben többiben irtam arról, nyújtunk segítséget Svájcnak ahhoz, hogy jól felszerelhesse magát municióval, különösen nehéz tüzérséggel. Mire azonban a francia hivatalos körök figyelemreméltatták volna cikkeimet, Németország már megkezdte a hadseregfelszerelések szállítását Svájcba. Amikor láttam, hogy Svájc mindjobban Németország befolyása alá kerül, 1917-ben elhatároztam, hogy „Correspondence Franco-Suisse” címmel folyóiratot indítok a francia-svájci barátság ápolására. Ezt a tervemet közöltem Briand akkori miniszterelnökkel, valamint a berni francia követtel, akik mind helyeselték gondolkodásomat.

Amikor Judet idáig ér beszédében, hirtelen heves zokogás fogja el. Könnyezve mondja tovább, hogy Svájcban egyetlen igazi barátot nem talált. Midőn hallotta, hogy milyen gyanúsításokkal kísérik svájci utazásait, elhatározta, hogy visszajön Párisba, bíróság elé áll, hogy nyilvánosan törölje le magáról a hazaárulás vádjának szegyenfoltját.

A tárgyalást itt félbeszakították és másnapra halasztották folytatását.

* Utazásra el ne feledjünk Diana sósborszeszt magunkkal vinni. Általa egyszerű szolgálatos folytán megmenekszünk a gyakori rosszullétől.

Szünőféiben

a kolozsvári asztalosstrájk

Egyes munkálatok elfogadták a szerződést (Kolozsvár, július 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kézel három hónapja, hogy a kolozsvári asztalosiparban bérharc van folyamatban. A munkások, akik az eddigi bérekből képtelenek voltak a feleződő drágaság mellett munkájukból megélni, az órabéreknek felemelését követelték. Az elmúlt héten a munkaadók és munkások képviselése a munka újrafelvételé ügyében tárgyalni kezdett, amelyek azonban csak részleges eredménnyel végződtek. A munkások továbbra is követeléseik mellett maradtak meg, ellenben több munkaadó hajlandóan nyilatkozott a tizenkilenc lej nyolcvanbani órabér megadására és ennek alapján a munkások a munkaszünetét csak ezekkel a munkáltatókkal kötötték meg. A munkások a közönség tájékoztatására a következőképpen ismertetik a tárgyalások lefolyását:

A munkálatok presztízse

A kolozsvári asztalosmunkások strájkoló bizottsága június 27-én a kolozsvári kerületi munkaügyi inspektorhoz fordult, hogy az asztalosmunkások tizenegyhetes strájkjára való tekintettel hívjon össze egy tárgyalást, hogy megkíséreljük a megegyezést létrehozni.

A strájkbizottság ezt azért cselekedte meg, hogy ne kelljen a munkaadóknak félniük, mintha presztízsiük csorbát szenvedne.

A munkaügyi inspektor június 29-re meghívta a feleket a tárgyalásra.

A tárgyalások alatt a munkaadók megbízottjai nem úgy viselkedtek, mint akik meg akarnak egyezni. Dacára ennek, a munkások tárgyalóbizottsága kikerülte a kihívást és igyekezett úgy viselkedni, hogy a tizenegyhetes strájkjukat véget vessen. Ezt a viselkedését igazolta azzal, hogy az engedelményekkel túl ment az elfogadható határon. A munkaadóknak legmesszebbmenő kivánságukat, de a munkásokra a legsúlyosabb feltételt, a háromhónapos revíziót elfogadta, a hathetes revízióval szemben.

A munkásság képviselése a bérkérdésnél is elment a legvégéig és a felállított követelését leengedte 15 százalékra. Dacára, hogy Aradon és Lippán, ahol a megélhetés sokkal olcsóbb, a legmagasabb órabér 19 lej 50 bani, de ami nem zárja ki a megkötött szerződés szerint, hogy aki tudása és képessége révén többet érdemel, a szerződés ideje alatt egy magasabb órabért ne kapjon, eltekintve a háromhónapos revíziótól. Ezzel szemben a kolozsváriak 15 százalékra mint legmagasabb órabér 19 lejt tesz ki, de a tervezett szerződés szerint el van vágva annak a lehetősége, hogy ez összegnél többet kérhessen a munkás.

Ezen a ponton megszakadtak a tárgyalások.

A munkások gyűlése

A strájkoló munkások július másodikán gyűlést tartottak Kolozsváron, ahol határozniok kellett a további teendőkről.

A gyűlés elkeseredett hangulatban folyt le. A tárgyalóbizottság igyekezett a helyzetet hűen ismertetni és vázolták, hogy a harc további folytatása nyomorúságteljes jövőre nyújt kilátást. A kérdés beható megbeszélése után döntöttek afelől, vajjon a strájkot tovább folytatják, vagy felveszik a munkát a munkaadók által telajánlott kollektív szerződés alapján.

A szavazás titkos volt és a strájkolók hét szavazat ellenében a strájk továbbfolytatása mellett döntöttek. Ez a helyzet. Meg kell jegyezni, hogy Erdély és Bánát többi városainak munkálatóit egymás után kötik meg a kollektív szerződéseket és ebben az aradi munkaadók jártak elől, akik nem hagyták magukat beugrasztani, hiába tartották Aradon az asztalosmesterek országos értekezletét.

Ezek után hisszük, hogy a kolozsvári asztalosmesterek egyrésze külön fogja a szerződést megkötöni a dolgozni akaró munkásokkal. Ezt meg kell tenniük az asztalosipar érdekében is, mert minden munkát, ami vidékről kerül Kolozsvárra, azokba a városokba viszik, ahol már a munkások kollektív szerződés alapján megegyeztek és a munka menetele biztosítva van.

A munkaadók köréből szerzett értesülésünk szerint a tárgyalások nem sokára újra meg fognak kezdődni és előreláthatólag a megegyezés az egész vonalon létrejön.

H

Az Uj Kelet az eg napilapja. Az Uj Kelet cikkei jelölésével. Előfizetési árak: H félre 320 Felelős szerkesztő:

— A kirá guna-ünnepege minisztertanács m ünnepély program lesz és azon a ki

— Glasne

wer-emlékünnepe

Rabbi Sámuel M

Szivan 19-én a M

pélyt rendezett a

emlékére. A zsufo

lefoylt emléküne

rachi világhközpon

Jakab Mór főrab

szines képet feste

szellemi jelentősé

hunyt vallásos é

a gaon egy haru

kezett meg, amel

tetet hirdet Jeru

osz kolozsvári für

kesítő beszédben

lesztina bemépesít

vást intézett J

sen az erdélyi k

vegység például M

meg kell tenni

Erec Jiszrael felé

Egységesít

tok. Emlékezeset

a változott viszon

bírósági eljárást

dr. Főris Lajos

mai viszonyokkal

bírósági eljárás

az érdekeltegekek

után elfogadtak.

helyiségében a

Gyáriparosok szöv

rési Faegyesület

kiküldöttéi jelenl

másik választott

kolozsvári kamar

egyetemi tanár é

kár készítettek a

Metes Péter, a g

Lajos és mások.

ki, hogy a két j

ségesítés munkáj

tak meg.

— Krassz

Moszkvából jelen

ország londoni ké

angol fővárosba,

népbiztosság veze

— Közve

Bukarestből jele

most tanulmányo

vasuti jegyeket

személyforgalom

a svájci, belga,

ki jegyeket.

Nem auto

devizát. Temesv

vári bankoknak

delet eltított a

tartottak. Az érte

hogy a devizaren

nem autorizált b

devizavásárlásoka

igazgatók megáll

kedők Egyesület

vári devizabizott

kok, melyek dev

legalább közvetit

vásárlásokat. Az

vizabizottság vál

zált bankok köze

a kikötéssel, hog

teni a feleknek

vállaltak.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.

Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei, félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Felelős szerkesztő: Marton Ernő dr.

— A királyi család is résztvesz a Saguna-ünnepségen. Bukarestből jelentik: A mai minisztertanács megállapította az erdélyi Saguna-ünnepély programját. Az ünnepély július 12-én lesz és azon a királyi család is részt fog venni.

— Glasner Móse a jeruzsálemi Mohilew-ermlékünnepélyen. Jeruzsálemből jelentik: Rábi Samuel Mohilew halálának évfordulóján, Szivan 19-én a Mizrahi Hazair nagy gyászünnepélyt rendezett a Mizrahi halhatatlan harcosának emlékére. A zsufoltig megtelt Churwah-tempomban lefolyt emlékünnepélyt dr. Pick professzor, a Mizrahi világközpontjának tagja nyitotta meg s utána Jakab Meir főrabbi vette át a szót. Meir főrabbi színes képet festett a nagy gáon egyéniségéről és szellemi jelentőségéről. A. J. Kuk főrabbi az elhunyt vallásos életét méltatta. J. L. Fischmann a gáon egy harminckétévelőtti szónoklatáról emlékezett meg, amelyben türelmességet és békeszerepet hirdet Jeruzsálem hitű lakosságának. Az ősz kolozsvári főrabbi, Móse Glasner lelkes és lelkesítő beszédében méltatta Mohilew érdemeit Palesztina benépesítése körül. Glasner főrabbi felhívást intézett Jeruzsálem zsidóságához, különösen az erdélyi hitközösségekben tömörült földijeikhez, amelyek például Mohilew tanításait, hogy mindent meg kell tenni a zsidóság békés egységéért és Erec Jisrael felépítéséért.

Egységesített választottbírói javaslatok. Emlékeztet, hogy Erdély gazdasági alakulatai a változott viszonyokhoz hozzáigazodott választottbírói eljárást akarnak életbeléptetni. E célból dr. Főris Lajos ügyvéd és közgazdasági író egy a mai viszonyokkal számító olcsó és gyors választottbírói eljárás tervezetét dolgozta ki, amelyet az érdekeltek képviselői többszöri tárgyalás után elfogadtak. Tegnap, kedden este, a Sfatul helyiségében a kereskedelmi és iparkamara, a Gyáriparosok szövetsége, a munkaadók, az Erdélyi részi Faegyesület, a Gabona- és a Szeszszindikátus kiküldötti jelenlétében tanácskozások folytak egy másik választottbírói tervezetről is, amelyet a kolozsvári kamara megbízásából dr. Negrea Kamil egyetemi tanár és dr. Berecky Ernő kamarai titkár készítettek el. Mindkettőhöz hozzászóltak dr. Metes Péter, a gyáriparosok ügyésze, dr. Foris Lajos és mások. A vita során az a nézet alakult ki, hogy a két javaslatot egyesíteni kell. Az egységesítés munkájával egy négyes bizottságot bízta meg.

— Krasszin kereskedelmi népbiztos lett. Moszkvából jelentik: Krasszin, aki eddig Oroszország londoni képviselője volt, nem tér vissza az angol fővárosba, hanem átveszi a kereskedelmi népbiztoság vezetését.

— Közvetlen vasúti jegyek külföldre. Bukarestből jelentik: A CFR. vezérigazgatósága most tanulmányozza azt a kérdést, hogy közvetlen vasúti jegyeket adjon ki a külföld felé irányuló személyforgalom megkönnyítésére. A terv szerint a svájci, belga, olasz és francia államokra adnak ki jegyeket.

Nem autorizált bankok is közvetíthetnek devizát. Temesvárról jelentik: Azoknak a temesvári bankoknak igazgatói, amelyeket a devizarendelet tiltott a devizakereskedelemtől, értekezletet tartottak. Az értekezleten az a vélemény alakult ki, hogy a devizarendelettel nem ellenkezik az, ha a nem autorizált bankok közvetítik üzletfeleiknek a devizavásárlásokat az autorizált bankoknál. A bankigazgatók megállapítása után a Temesvári Kereskedők Egyesülete azzal a kéréssel fordult a temesvári devizabizottsághoz, engedje meg, hogy a bankok, melyek devizázással nem foglalkozhatnak, legalább közvetíthessék üzletfeleik részére a devizavásárlásokat. Az egyesület most megkapta a devizabizottság választát, mely szerint a nem autorizált bankok közvetíthetnek devizázásokat, azzal a kikötéssel, hogy minden esetben kötelesek bejelenteni a feleknek neveit, akik részére a közvetítést vállalták.

— Megindult a vizsgálat Kolozsvár elfűnt fája után. Hetekkel ezelőtt megírtuk, hogy a városi számvevőség megállapítása szerint Kolozsvár erdeiből a kitermelt tűzifa nagyrésze titokzatos módon eltűnt. A részletes kimutatás szerint a városnak Csucs és Pojeni közötti erdejéből nyolcszáz köbméter tűzifa hiányzik, egy másik erdőben háromezer köbméter fáról nem tudnak elszámolni, a Bethen és Körvényes közötti erdőkből tizenháromezer köbméter fa tűnt el, a Csucs mellett lévő városi erdőből pedig háromezer köbméter fa hiányzik. A hárommillió panamában a város most megindította a vizsgálatot, melynek eredményéről a legrövidebb időn belül tájékoztatni fogják Kolozsvár lakosságát.

— Eszperantista világkongresszus. Berlinből jelentik: Augusztus elején lesz Nürnbergben az eszperantisták 15. világkongresszusa, amelyre eddig negyvenegy ország négyezren felüli résztvevővel jelentkezett.

— A Kovács-fiúk a gyulafehérvári koronázáson repülőgépről akartak bombát dobni a román királyra. Budapestről jelentik: A Kovács-testvérek további kihallgatása során kiderült, hogy a román király ellen tervezett merényletet a gyulafehérvári koronázáson akarták repülőgépről végrehajtani. A bombákat ebből a célból vásárolták. A merényletet azért nem hajtották végre, mert nem kaptak idejében repülőgépet.

— Egymilliómárkás bankjegyek. Berlinből jelentik: A Reichsbank elhatározta, hogy egymillió márka értékűről szóló bankjegyeket fog kibocsátani.

— Szabadlábrahelyezték az ifjúnakásokat, három kivétellel. A kolozsvári ügyészség fogházában tartóztatásban lévő ifjúnakásokat kedden, három kivétellel, szabadlábrahelyezték. A szabadlábrahelyezettek között van két leány is. Hajdu Béla, az ifjúnakások szövetségének elnöke fogvamaradt.

— Betörők I. Vilmos császár halottas szobájában. Berlinből jelentik: A berlini rendőrség jelentése szerint szombaton éjjel egy rendőrpattall az Unter den Lindenben cirkálván, különös zajt hallott I. Vilmos egykori német császár palotája felől. Az őrző bement a palotába, ahol a házi kertészrel együtt megállapította, hogy az egykori császár halottas szobájába betörték, még pedig úgy, hogy kifizették a rácsos ablakokat, amelyeket sűrűn befutott a repkény. Mire az őrző a palota termeit végigjárta, a betörőknek nyoma veszett.

— Az olasz kamara alelnöke belehalt sérülésébe. Rómából jelentik: Pietravale, a kamara alelnöke, aki ellen néhány nappal ezelőtt merényletet követtek el, sérülésébe belehalt.

— Lebontotta a kéményt, hogy szabaduljon a lakójától. Markovics Márton cipész feljelentést tett a Csákány-utca 34. alatt lakó házigazdája, Kondor János ellen magánlakásért. Kondor ugyanis — Dambian János tanuvallomása szerint is — úgy akarta kiköltözésre kényszeríteni lakóját, hogy a házzal összeépített osztr lebontotta. Bontás közben Markovics lakásának a kéménye s a fedélzet egyrésze is beomlott, miáltal a lakás veszélyessé lett. Az önhatalmulag evakuáló háztulajdonos ellen megindult az eljárás.

— A félixfürdői karambol tragikus epizódja. Nagyváradról jelentik: Megrázó jelenet történt ma a zsidó kórház egyik kórtermében, ahol a katasztrófa egyik súlyos sebesültjét Reich Alfréd nélt ápolják. Reichné, mint az Uj Kelet is megírta, férjével, aki bécsi kereskedő, nászúton volt. Az összeütközés során Reich szörnyethalt, felesége pedig súlyosan megsebesült. A szegény fiatal asszonyka máig sem tudta, hogy férje meghalt. Ma egyik látogató egy újságot hozott be a kórterembe, Reichné kezébe vette az újságot és megrémülve olvasta férje temetésének részleteit. A boldogtalan asszonyt a kiállott izgalmak úgy megviselték, hogy órákig feküdt eszméletlenül.

— A budapesti drágulás. Budapestről jelentik: A „Pester Lloyd” most megjelent drágasági táblázata szerint június hónapban az előző hónappal szemben az árak 54 százalékkal emelkedtek.

— Egymillió korona jutalom a Club-kávéházi merénylő kézrekerítésére. Budapestről jelentik: Rakovszky belügyminiszter egymillió korona jutalmat tűzött ki a Club-kávéházi bomba-merénylő kézrekerítésére.

— Tízezer lejes betörés Egeresen. Pénteken hajnalban vakmerő betörés történt a Kolozsvárhoz közeli Egeresen. Ismeretlen tettesek behatoltak Rendel Lázár kereskedő üzletébe, ahonnan tízezer lej értékű árut és készpénzt vittek el. A csendőrség bevezette a nyomozást és megállapította, hogy a betörést többen követtek el. A gyanú több bányász-ellen irányul, akik átmenetileg most Egeresen tartózkodnak.

— A magyarországi termés. Budapestről írják: A magyar földművelésügyi minisztérium az idei búzatermésből tizenhat, a rozstermésből 6.63 millió métermázsát remél.

— Szállodások és kávéosok bálja. A kolozsvári szállodások, vendéglősök, kávéosok, korcsmárosok és cukrászok ipartársulata július tizenegyedikén másorral egybekötött nyári táncmulatságot rendez. A bált, melynek jövedelmét a pincéranonciskola javára fordítják, a Központi-szállodában fogják megtartani.

— Hütlenséggel vádolja hetvennyolc éves férjét. Érdekes feljelentés érkezett ma a kolozsvári rendőrség panaszirodájához. A panasztevő Bányai Istvánné hetvenháromeves Kiss-utca 24. szám alatti lakos, aki azzal vádolja hetvennyolc éves férjét, hogy nem tartja be a házassági fogadalmat. Bányainé feljelentése szerint az öreg közmives minden keresményét idegen nővel szokta elmulatni s a feleségét éhezni hagyja. A panasz szerint Bányai gyakran hazavitt a lakására is idegen nőket és ezalatt a feleségét kikergette a házból éjszakánként idején. A jogaiban megtámadott asszony a rendőrség védelmét kérte kikapós férje ellen.

— Agyonlőtte a fiát és megőrült. Arad-ról jelentik: Magrendítő családi dráma történt Uj-aradon szombat este. Jancsi Vilmos fakereskedő tizenkilenc éves József fia este, mulatságra készült. Az apa nem akarta elengedni, amiből szóváltás keletkezett. Jancsi Vilmos annyira dühbe jött, hogy revolvért rántott és rálőtt a fiára, aki azonnal összeesett és meghalt. A gyilkos apát letartóztatták. A boncolást tegnap délután végezték. Megállapítást nyert, hogy a golyó a fiu szívében hatolt keresztül és rögtön halált okozott. Ma reggel Jancsi Vilmos törni, zuzni kezdett a fogházban, úgyhogy kényszerzubbonyt adtak rá. A gyilkos apa abban a tudatban, hogy egyetlen fiát ölte meg, megőrült.

* Ha gummi-óvszert vásárolunk, ne fogadjunk el mást, csak „Ollá“-t.

* Aranyérmél, májduzzadásnál és derékfájásnál a Ferenc József keserűviz használata sok esetben gyógyulást s mindig kellemes megkönnyebbülést szerez. (1)

Csikos tennisz nadrág 455 Lei
Gumiköpeny 980 Lei
Sport vászonöltöny 1200 Lei

KATZ és MENDEL
cégnél Cluj, Főtér 10. szám.

Cltrom

300 és 360, új vágású, friss, tartós árú

Szardinia

„Roland” 1/3, 1/5, portugál árú

Szardellagyűrű

(ringli) 1/10, 1/8, 1/5, 1/3, 1/1, „Patria” olasz gyártmány Szardella-paszták

LÉB FIVÉREK CLUJ

Piața Mihai Viteazul (Széchenyi-tér) 8.

Közgazdaság

A pénzügyi bizottság ülése. Kolozsvár város pénzügyi bizottsága csütörtökön ülést tart, amelyen szóba kerül a villamosművek kibővítése, a városi ipariskola ügye, a jéggyár és a tarcsai városi uradalom szénájának értékesítése.

Kártalanítani kell a fásokat, akik az exportban nem vesznek részt. Az Erdélyrészi Faegyesület kolozsvári körzete kedden este értekezletet tartott, amelyen szóváltották a Groza Péter és a kormány között a tűzifaexportra vonatkozó megállapodásokat. A konferencián többen kifejtették, hogy amennyiben az erdélyiek hozzájárulnak a megállapodáshoz, amely egyrészt kötelezi a fásokat a CFR., a katonaság és Bukarest olcsó tűzifaellátására, feltétlenül elvárják a kellő rekompenzációkat. Mint-hogy a kormány kedvezménye csakis azokat érintheti, akik valóban exportálnak, azok a kereskedők, akik az exportban nem vesznek részt, de az olcsó tűzifaellátásban résztvenni kénytelenek, jelentékenyen károsodnak. Ezek tehát jogosan követelhetik a kártalanítást azok részéről, akik részesei a kártalanításnak. A export tekintetében Nagyvárad, Arad, Temesvár és Szatmár határszéli városok fakeskedői számítanak. E szempontból Kolozsvár, Marosvásárhely és Brassó alig jöhetnek tekintetbe, úgyhogy e városok környékén működő fatermelők a kedvezményes szállítást ellenében feltétlenül igénylik a kártalanítást.

A gabonapiac világhelyzete. Bécsből írják: A szokatlan időjárás, amely csaknem az összes európai országokban uralkodik, sőt részben Észak-amerikában is, a gabonakereskedelmet nagyon elővigyázatosabbá tette. Mindenütt csak a pillanatnyi szükségletet tevedik régi aruban, kötéseket új árban még nem csinálnak, be akarják várni a kenyérmagvak teljes erését, hogy megállapítható legyen, mekkora kárt okozott a termésben a nap hiánya és a tartósan hideg időjárás. Az egyes országokból beérkező hírek ellentmondóak, úgy hogy helyes képet a jövődől termésről alig lehet még alkotni. Hogy a gabona minősége is olyan jó lesz-e, mint ahogyan azt meg májusban is vártuk, az kérdéses. Általában az aratás megkésésével is számolnak. A piacok, a zab kivételével, lanyhák. A malinok allanak, mert a tengerentúli liszt beözönlésével nem tudnak konkurrálni. Az idegen liszt vásárlásánál is nagy elővigyázat tapasztalható, mert ez a hosszú tengeri uton s a raktárakban nagyrészt megromlik és sütésre többé nem alkalmas. A világpiac helyzetét jelenleg leginkább az indiai aratás befolyásolja, amelynek buzatermését körülbelül 50 millió quarterre (1 quarter=218 kg.) becsülik, ami másfélszer akkora lenne, mint az előző év termése. Argentínának is még kivitelre alkalmas nagy buzafeleslegei vannak. Ez Amerikát erős kínálatára bírja, noha Európában most nem könnyű elhelyeznie a visszamenő árak ellenére sem. Egyedül Németországban szilárd a tendencia és az árak a dollárkurzushoz igazodnak. Magyarországon a nagy

szárazság következtében az őszi vetéseknél nagyobb visszafejlődés tapasztalható.

A mai valutapiac

A lej hullámzása Párisban. Zürichben gyengül a lej. A svájci frank újabb esése. A német márka ingadozása

(Kolozsvár, július 4. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lej Párisban a tegnapi tőzsdén 840-re esett. A mai nyitáskor öt pont javulással 845-re emelkedett. A lejnek ez az állandó hullámzása bizonytalanságot keltett a pénzpiacra. Ennek tulajdonítható a kereskedők tartózkodása a devizavételtől. Zürichben már két nap óta gyengül a lej. A mai zárlatnál 285-tel jegyezték.

A svájci frank esése a mai zürichi tőzsdéjelentésekből még jobban kitűnik. A font sterlinget már 26-28-cal, a dollárt 576-75-tel jegyzik.

A német márka 32-36 között ingadozik Zürichben, ami úgy a berlini tőzsdén, mint beföldön áringadozásokat okoz.

Irányzat: Lejben ingadozás, német márkában gyengülés.

Július 4-én 100 lejért fizettek Kolozsvárt:

4500—4600 külföldi magyar koronát,
7500—7700 beföldi magyar koronát,
8-39—8-40 francia frankot,
2-84—2-85 svájci frankot,
0-49 1/4—0-49 1/2 dollárt,
11-14—11-15 olasz lírát,
69500—70000 német márkát,
35200—35400 osztrák koronát,
1657—1658 cseh koronát.

Valutapiac július 4-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1190, London 914, Newyork 199, Róma 870, Zürich 3535, Prága 602, Bécs 28-25, Budapest 240, Berlin 13.

Bukarest. Valuták: Márka 17—18, léva 170—190, török lira 120—125, font sterling 915—920, francia frank 1255—1260, svájci frank 35 1/2—36, lira 890—900, drachma 470—500, dinár 210—215, dollár 205—206, Napoleon 710—720, osztrák korona 30—31, magyar korona 180—190, cseh korona 590—600, lengyel márka 22—23.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 34 1/2—34 1/4, Newyork 574-00—576 3/4, London 2618—2628, Páris 3400—3430, Milano 2490—2500, Prága 1722—1737 1/2, Budapest 6-50—6-50, Belgrád 620—620, Bukarest 285—285, Varsó 45—45, Bécs 81 1/2—81 1/2, Bécs lebélyezett —.

Páris. Nyitás: London 7687, Newyork 1685, Berlin 10, Róma 7315, Prága 5050, Bukarest 845, Zürich 293 3/4, Bécs —, Varsó —.

Berlin. Zárlat: Róma 7000, London 730000, Newyork 160600, Páris 9525, Zürich 28100, Bécs 233, Prága 4925, Budapest 1875.

A budapesti devizaközpont hivatalos árfolyamai: Napoleon 3320—3440, lej 42—46, font sterling 38750—39940, márka 530—610, olasz lira 368—388, francia frank 503—523, szokol 255-00—267-00, svájci frank 1480—1540, oszt. korona 1200—1300, dinár 9200—9600, dollár 8495—8795, lengyel márka 660—740.

„Barzel“ Cluj-Kolozsvár,
Piata M. Vit. 13
Fierarie 1480 Vasúzet Telefon 10-49.

Markovits F. ÉRZÉKESZ !
Cluj-Kolozsvár, Vesselényi-utca 20. sz.

Arany- és ezüst ékszerek, kincsozást és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, briliánt legmagasabb napi áron veszek. !

SPORT

Haggibbor—KAC. A haldokló futball-szezonnak kétségkívül egyik legérdekesebb meccse a Haggibbor és KAC vasárnapi találkozása lesz. A két kiváló csapat minden mérkőzése esemény-számba megy. Vasárnap különben alkalma nyílik a KAC-nak a bajnoki szezonban szenvedett vereségeért revánsot venni. A mérkőzést a KAC országos atlétikai versenye előzi meg, melyre az ország legtöbb atlétája benevezett.

Victoria—NAC. Kolozsvár bajnokcsapata vasárnap Nagyváradra rándul át, ahol a legjobb nagyváradai csapattal, a NAC-cal méri össze erejét. A két csapat legutolsó találkozása eldöntetlenül végződött. A vasárnapi találkozást tehát mindkét fél különösképen ambicionálja. Erős és izgalmas küzdelemre van kilátás.

A bírótétel értekezlete. Csütörtök este fél nyolc órakor a bírótétel rendkívül fontos tárgysorozattal ülést tart, amelyre a t. bíró urakat ezúton is felkéri pontos megjelenésre. A gyűlést társasvacsora követi, amelyen a Kolozsvárról távozó Molnár Lajos bírótételi elnököt bucsuztatják ünnepélyes keretek között.

Holuban birkózóbajnok Kolozsváron. Holuban, az európaszerthe hírneves birkózómester, a nyár folyamán valószínűleg Kolozsvárra jön és többhetes birkózóakadémiát fog tartani. Holuban levélben kereste fel Puchlapek Gyulát, az ismert birkózóbajnokot az akadémia előkészítésére, mely minden bizonnyal nagy lépéssel fogja előbbre vinni Kolozsvár birkózósportját.

A klubvezetőség felkéri a Haggibbor következő játékosait, hogy a féláru utazási igazolványok beszerzéséhez szükséges két fényképet legkésőbb csütörtök estig juttassák el a csapat titkárhoz: Ankraut, Reményi, Moskovitz, Sámson, Diamantstein, Maud, Klein, Léb, Weisz, Gidáli, Baumzweig IV. és Rosenfeld.

A göteborgi kis olimpiász. Hétfőn délután a felázott talajon folytatták a versenyeket, de az elért eredmények az irreális körülmények miatt a közepes átlagot sem ütik meg. Részletes eredmények: **100 méteres síkfutás.** A döntőben: 1. Houben (német) 11 mp. 2. Gerő (magyar) 11-1 mp. 3. Carr (Ausztrália). 4. Imbach (Svájc). A nap legszebb küzdelme. Carr startol a legjobban, 50 méternél Gerő megy az élre, Houben azonban fokozatosan felzárkózik s a célban centiméterekkel megelőzi riválisát. **Magasugrás.** 1. Gáspár (magyar) 183 cm. A többi versenyző 180 centiméternél kiesett. A helyezések ismeretlenek. **5000 m. síkfutás.** 1. Restes (finn) 28 p. 2. Sipila (finn). 3. Backmann (svéd). **Sulydobás.** 1. Hajssohn (svéd) 13 m. 98 cm. 2. Nielssohn (svéd) 13 m. 80 cm. 3. Tammar (finn) 13 m. 69 cm. **4 x 100 méteres stafétafutás.** 1. Németország 42-5 mp. Gyönyörű teljesítmény.

KERESKEDELMI HITELINTÉZET R. T.
CLUJ—KOLOZSVAR, PIATA UNIRII (VOLT FÖTÉR) 20 SZ.

olvással
a külföldi bármely placára
kifizetéseket

napi vagy fix áron, vásárol devizát és effektív valutát a legelőnyösebb feltételek mellett

ROSENTHAL ÉS MEISSENI PORCELLAN, OLASZ-ORSZÁGI MÁRVÁNYFIGURÁK ÉS MAS UJDONSAGOK ÉRKEZTEK

★
Figyelem a kirakatokra!
★

R O S E N T H A L

CLUJ-KOLOZSVAR, PIATA UNIRII 13. TELEFON 10-02

★
Figyelem a kirakatokra!
★

Csütörtök, 1923 július 6

CSINHA

Csütörtök: A Bányász játéka

Péntek: Az éj k szor. Bá des hely

Szombat: Herme szor. S helyarab

Vasárnap délután seprő. (Sorozats

Vasárnap este 8 (Repriz, tással. 467.)

A s

A jövő év

dés a közönség a bérletére nézve.

tették be már a igen sok új bérletosítani. Minthog régi bérlet jogai számára számára titkári hivatal. A kezű új bérletre lőket, hogy igénysek be, mert tov

Tompa István a Bajad adása lesz a Ma 29-edeszer színre

Bartkó Etel, a t fogja a címsze Bányász István

kivüli érdeklődés előre váltani.

Éj király egyik legnagyobb rálányje kerül játékaival.

LUSZ cukorkakul Cluj

Oca

Weis cégnél Cluj

Schro Mintás

STE

Gseesen kekideál

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor

Csütörtök: A bajadér. (29-edszer. Bartkó Etel, Bányász István és Tompa Béla vendégjátékával.)

Péntek: Az éj királynője. (Operettujdonság, 8-ad-szor. Bányász István föllépésével. Rend-es helyárrakkal. Sorozatszám 464.)

Szombat: Hermelines nő. (Operettujdonság, 5-öd-szor. Sümegi Ödön föllépésével. Rend-es helyárrakkal. Sorozatszám 465.)

Vasárnap délután 3 óraker: Aza huncut kémény-seprő. (Gyermekelőadás. Olcsó helyárrakkal. Sorozatszám 466.)

Vasárnap este 8 óraker: Az asszony verve jó. (Repriz, új betanulással és új szereposz-tással. Premierhelyárrakkal. Sorozatszám 467.)

A színházi iroda hírei

A jövő évi bérlét. Rendkívüli az érdeklő-dés a közönség széles rétegeiben a színház jövő évi bérlétre nézve. A régi bérlők nagy számban jelen-tették be már a tegnapi első napon igényüket s igen sok új bérlő öhaját magának bérelt helyet biz-tositani. Minthogy a hó 8-áig, vagyis vasárnapig a régi bérlők jogait fentartja a színház, az új bérlők számára számára csak 9-étől állhat rendelkezésére a titkári hivatal. A színház éppen a tömegesen jelent-kező új bérlőre való tekintettel kéri a régi bérlőket, hogy igényüket vasárnapig töltetlenül jent-sék be, mert tovább nem biztosíthatja jogukat.

Tompa Béla, Bartkó Etel, Bányász István a Bajadérban. Ma este igen érdekes elő-adása lesz a Magyar Színháznak: a Bajadér fog 29-edszer színpokerálni harmas vendégzerepléssel. Bartkó Etel, a temesvári szintársulat primadonája fogja a címszerepet, Tompa Béla Radjmit és Bányász István Napoleont fogja játszani. A rend-kívüli érdeklődésre való tekintettel tanácsos jegyet előre váltani.

Éj királynője. Pénteken este az ideai évad egyik legnagyobb sikerű operettujdonsága az Éj ki-rálynője kerül színre, Bányász István vendég-játékával.

Lusztig és Nussbacher
cukorkakülönlegességek állandó raktára
Cluj, C. Reg. Ferdinand 31

Occassió árak!

Heller, Weisz & Molnár
cégnél Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6. sz.

Schroll siffonok 37 L-től
Mintásbatisztók 45 L-től

ruhavásznak, grenadinok,
epongek előrehaladott
idény miatt mélyen
leszállított ár-
ban!

BUTORÜVEGEKET, TÜKRÖKET
Lloyd 1479
Barok csillag és virágcsiszolással, valamint adott rajzok után művészi kivitelben készít HUNWALD, üvegsziszolda és tükörgyára CLUJ-KOLOZSVÁR, Str. Vlahuta (volt Bolyai-utca) No. 3. Hibás tükröket újra fonsoroz

Telefon 81. **Ládagyár** Flóküzlet: Egeres
Mindennemű ládákat és fadóbozokat összeszegezett és szétzedett részekben megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1361
Sajovics és Lebovits fakereskedés és ládagyár Cluj, Strada Cernaui (volt Kajántól-ut) 1 szám

ארמ'ה כשר ארמ'ה כשר
Szalámi
és mindennemű felvágottak a legolcsóbb napi árban állandóan frissen kaphatók:
Lebovics szalámigyár
Cluj, Str. G. Baritiu (Malom-u.) 8. sz.
Árjegyzék és כשר קניאטרא קניאטרא ingyen

WEISZ SIEGFRIED
urí divatáruháza CLUJ Cal.Reg.Ferd.6.
14 napi szenzációs vásárt rendez!
Kiárusításra kerül:
50 grammos nyulszőrka-lap à lej. 125
1000 drb férfi nyulszőr-ka-lap à lej. 140
Shimmy nyakkandó à lej 25
Az összes raktáron levő szálmakalapok leszállított árban
Csak 14 napig! Csak 14 napig!

Nyugagyat

Praktizlerter Kantor
mit hohe schöne Bariton-stimme, Musikalisch ge-bildet, fähig Chorstudiren und leitlen, mit schönem vortrag, Geflügel Schächter mit Kabolo von Orth. Rabbiner, guter Balkore ist im notfalle fähig Religion-unterrichten, Verheiratet, 29 Jahre Alt, sucht pas-senden Posten unter adresse Hermann M. Fagä-raß, Str. Aran Pumnul 1. 5798

Emil Blaga autóraktára Cluj
Kivánatra árjegyzékkel szolgál
Tömör-gumik teher-autókra min-den mérethben kaphatók

Villamostelepek
építését garancia mellett vállalja:
Zsigmond János
elektrotechnikai vállalata és mérnöki irodája
Cluj-Kolozsvár, Str. Vlahuta (volt Bolyai-u.)
Ujjonnan berendezett modern nagy gépjavitó-és tekercselőműhely. Szakszerű javítások és átte-keresések. Gyenge áramu és magas feszültségű berendezések. — Hálózatok tervezése és építése

Csodáshatású gyógyfürdő
CSUZ RHEUMA KÖSZVÉNY.
ben szenvedők biztos gyógyu-lást találnak az **ERDELYI PÖSTYÉNEN!**
BIZUSA-BÜDÖSPATAKA (Szolnokdobokam.) Vasuti megálló. Minden vonatnál tokoszék, hord-ágyak. Állandó orvosi felügyelet. Szálloda közvet-len a fürdő mellett. A fürdőtelepen naponta tüzenez
Teljes ellátás (rituális koszt) napi 120 lejtől feljebb
Felvilágosítást ad a „Rádío“ Cluj, Str. Regina Maria 34.

MALOM - GÉPEK
és
malmászati cikkek:
Gépszifjak, olajok, tovitte, tömitő anyagok, hevederek, serlegek, svájci selyemszítaszöve-tek, Minimax-készülékek, minden néven ne-verzendő műszaki és elektrotechnikai cikket :-: szállít azonnal kiváló minőségben :-:
Technica .T. Tg.-Mureş
Sörgönyelm: Technica Telefon 3-36

büktából kartámlákkal és lábtartóval, vászon nélkül 170.—, extrakivitel 250.—, vászonnal 350.—, extrakivitelben 430 lej beküldése ellenében legszolidabban szállít nagyban is: Weisz Kálmán Oradea-Mare (Nagyvárad), Nagypiacér 10

STERNBERG, ORADEA-MARE ≈ VESZ-ELAD

LAKBERENDEZÉSEKET (ZONGORÁKAT, PERZSASZÖNYEGEKET, ÉKSZEREKET, ANTIK ÉS MODERN BUTOROKAT)
Gsecsemők, kisgyerme-kek ideális ápolószere a Höfer-féle gyermek hintőpor és Höfer-félegyermek-orém!

RT
haldokló futball.
egérdekesebb meccse
pi találkozása lesz.
mértközése esemény-
ben alkalma nyilik
an szenvedett vere-
mértközést a KAC
lőzi meg, melyre az
zett.
szvár bajnokcsapata
l át, ahol a legjobb
al méri össze erejét.
kozása eldöntetlenül
zást tehát mindkét
l. Erős és izgalmas
lete. Csütörtök este
rendkívül fontos
lyre a t. bíró urakat
elenésre. A gyűlést
Kolozsvárról távozó
lnökök bucsuztatják
nok Kolozsváron.
eves birközömester,
Kolozsvárra jön és
g tartani. Holuban
Gyulát, az ismert
előkészítésére, mely
fogja előbbre viani
éri a Haggibbor
y a félúru utazási
sleges két fényképet
uttassák el a csapat
Moekovitz, Sámson,
Léb, Weisz, Gidáli,
ház. Hétfőn délután
versenyeket, de az
körülmények miatt
eg. Részletes ered-
s. A döntőben: 1.
Berő (magyar) 11-1
Imbach (Svájc). A
startol a legjobban,
re, Houben azonban
ban centiméterekkel
ds. 1. Gáspár (ma-
yöz 180 centiméter-
eretlenek. 5000 m.
p. 2. Sipila (finn).
s. 1. Hajssohn (svéd)
véd) 13 m. 80 cm.
m. 4 x 100 méteres
42-5 mp. Gyönyört
INTÉZET R.-T.
(VOLT FÖTÉR) 20 SZ.
y piacára
ket
izát és effektív va-
otetek mellett
st disztárgyak
Tört aranyat,
rakon veszek.
EZTEK
gyelem a
akatokra!
★

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 2 lel. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lel. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 20 lel. Jelligés hirdetésekre semmi nem felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lel 60 bani bélyegkötség fizetendő.

Név-jegyeket,
születési,
eljegyzési,
esküvői
kártyákat
és mindenféle
mulatsági
meghívókat
legszebb
kivitelben
készít a
**Kadima-nyomda
Cluj**

Elcserelném belvárosi két szoba és mellékhelyiségekből álló lakásomat külvárosi kertes lakással. Választ „Ráfizetek” jelígre a kiadóba kérek. 5803

Családi villa, lehetőleg a város belsejében, kerestetik megvételre. — Cím a kiadóban. 5837

Felső kereskedelmi iskolai tanár könyvelést tanít. Cím a kiadóhivatalban. 5837

Egy új Alfa-separator 60 liter óránkénti munkaképességgel eladó. Megtekinthető Kendilona községben, Löwynél. 5838

Ágyak, divánok, lámpák, gyermekágyak, pult, stélási stb. eladók. Str. Vladimirescu (Mikes-u.) 17. sz. 5833

**Fiatál
bőrkereskedő
segédet keresünk**

azonnali belépésre. Csak az elsőrangú bizonyítványokkal bírók pályázzanak. Román nyelvismerete megkívánatik. Fizetési igényeket feltüntetve ajánlatokat a kiadóhivatal „Bőrszakma” jelíge alatt továbbít.

Ügyes ügyességéd, ki az épületüvegészben teljesen jártas, augusztus 1-re felvétetik. Ábrahám és Schwartz cégnél, Hát-szeg. 5822

„Remington” írógép használható állapotban 6000 lejért eladó. Alku nincs. Érdeklődni lehet a kiadóhivatalban.

Tanítónak ajánlunk vidékre perfekt magyarul, németül, románul, kezdőknek franciát, angolul alaposan „רושן רש”-t tanító egyén. Levelek „Szerény” jelígre a kiadóba kéretnek. 5832

Zsupszalmát keresünk nagyobb mennyiségben megvételre. Ajánlatokat Östreicher Tóbiás Satu-Mare címre kérünk. Ferencvölgyi tőzgyár rt. 5826

Irodai teendőket jártas kisasszonyt v. fiatal embert keresek. Lásztraktár, Str. Reg. Maria 38. szám. 5828

Schadchen, kik jobb vallásos családokban bejáratosak (esetleg cseh-szlovákiai összeköttetéssel), kéretnek címüket közölni „Művelt kereskedő” jelígre a kiadóhivatalba. 5824

**Elköltözés
miatt**

teljesen új keményfából készült modern hálószoba berendezés, konyhabutorzat

eladó

Cím a kiadóban

Butor! Legolcsóbb bevásárlási forrás. Klein Izsák, Untó-u. 21. 1581

Bőr- vagy divatrukereskedéshez keresek pénzes szakértő társat, aki esetleg árut adna bizományba. A főtéri üzlet dohánynagyüzem volt, tehát nagy vevőközönsége van. Kain Samu, Teke, Kolozsmegeye. 5836

Móric futárirroda, most Palace-kávéházban, Str. Iuliu Maniu (Szentegyház-u.) 4. Elvállal minden megbízást futárai útján. Brassó—Bukarestbe naponta futárjárat. Vizumok postán beküldhetők. Lakás Cluj, Calea Feleacului 6. 5835

Ólomhamu körülbelül 150—200 kg jutányos áron eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Gyógy-növényeket

kőrishogarat és anyarozsot vásárol a „HERBA” vállalat, Cluj, Strada N. Iorga 2. 5862

Longines

7 nagydíj

Közel 4 millió forgalomban

**Megnyílt DR. BLUMENFELDNE
ÉS DEESY GIZELLA**

női- és gyermek-szalonna

Str. Reg. Maria 42.

KÉSZ MODELLEK ÉS MÉRTÉKUTÁNI
RENDELÉSEK JUTÁNYOS ÁRON!!

Új rövidáru üzlet!

Új rövidáru üzlet!

Husz év óta fennálló miderkészítő üzletemet rövid- és divatáruval kibővítettem

1548

Rosenzweig E. párisi mellfűző műterme Cluj, str. Reg. Maria 6

A kolozsvári CZELL-Sörgyár

gyártmányai

Hercules duplamalátá tápsör különlegesség

és a világos

Monostor sör

stolérhetetlen minőségük miatt vezető márkának bizonyultak

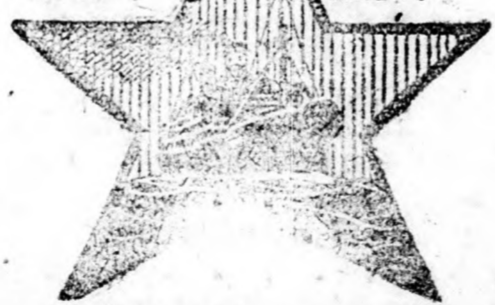
1638

Mindenütt kaphatók!

Mindenütt kaphatók!

**CHARGEURS
★ REUNIS ★**

ARGENTINIA BRAZILIA

Legnagyobb francia

Délamerikai vonal

Vezérképviselőt Nagyrománia részére
ADOLF SALOMON FIA

Bucuresti, Str. Paris 14

Hajóra szállás:

Hamburg, Havre és Bordeaux-ban

Kitűnő kiszolgálás, nagy kényelem, elsőrangú ellátás, gyors utazás, külön kajutok. 1542

Izrael Dezső szücsmester

Megérkeztek a legutolsó divatu szörmeárak. Szörme és molgkár elleni védőintézet. Javítások és átalakítások a legjutányosabb árban pontosan készülnek

Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35